

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο συγκεκριμένος τόμος καλύπτει δέκα από τις καλλιτεχνικές τάσεις που εμφανίστηκαν στον ελληνικό χώρο τα τελευταία χρόνια, από το 1974. έτος που σηματοδοτείται από την πτώση της δικτατορίας και την αποκατάσταση της Δημοκρατίας στην Ελλάδα. Πέρα από την περιορισμένη έκταση που καταλαμβάνουν τα θεωρητικά κείμενα και βοηθούν τον αναγνώστη να παρακολουθήσει την εξέλιξη των συγκεκριμένων τάσεων, θεώρησα αναγκαίο το φωτογραφικό υλικό να συνοδεύεται από τις απόψεις των καλλιτεχνών. Η καταγραφή της σκέψης τους δεν τεκμηριώνει απλώς τη νοητική επεξεργασία του έργου τέχνης, αλλά συμβάλλει στην εσωτερική επικοινωνία του θεατή με τα έργα των καλλιτεχνών που, συχνά, παραμένουν δυσνόητα.

Κάθε έργο τέχνης είναι μία συμπυκνωμένη σκέψη του καλλιτέχνη και στις μέρες μας ιδίως, η σκέψη του δημιουργού είναι το μέσον στην κατανόηση του περιεχόμενου της εικόνας. Έργα που φαίνεται να ξεπηδούν από κάποια άλλα και ταυτόχρονα παραμένουν αυτόνομα σε μορφή και περιεχόμενο διατηρούν μεταξύ τους τον ομφάλιο λώρο της «δικτυακής σκέψης» του καλλιτέχνη, όσο διαφοροποιημένα στη μορφή καινούρια παρουσιάζονται. Στις μέρες μας έχουμε αποδεχτεί τον κατεξοχήν επικοινωνιακό ρόλο του έργου τέχνης σε βάρος ενός βασικού χαρακτηριστικού του: Αμελούμε τη «μαθηματική» διάσταση που κάνει το έργο τέχνης να εμφανίζεται ως *μία λύση σε κάποιο πρόβλημα*. Και αυτό διατυπώνεται συχνά από τους καλλιτέχνες, οι οποίοι αντιλαμβάνονται πως μέσω των έργων τους επιχειρούν να «απαντήσουν» σε φιλοσοφικά διλήμματα, σε κοινωνικά ζητήματα της εποχής τους, σε επιστημονικής φύσεως ερωτήματα, σε ζητήματα της θεωρίας της τέχνης ή να ασκήσουν κριτική στη δομή διάρθρωσης των συστημάτων. Συνεπώς, επιβεβαιώνεται η διαπίστωση του ακαδημαϊκού Χρυσάνθου Χρήστου ο οποίος υποστηρίζει ότι *η τέχνη κάνει την ιστορία συνείδηση και δίνει πρόσωπα στα γεγονότα*.

Στον παρόντα τόμο, παρουσιάζονται συνολικά 134 καλλιτέχνες των οποίων, κατά τη γνώμη μου, οι προβληματισμοί και τα έργα τους οδηγούν στις παρακάτω τάσεις. Φυσικά υπάρχουν και άλλοι δημιουργοί που θα μπορούσαν να ενταχθούν στις ενότητες. Συμπληρώσεις και διορθώσεις πάντα θα υπάρχουν! Αν και οι περισσότεροι από αυτούς έχουν γεννηθεί μετά το 1935, εντούτοις κρίθηκε απαραίτητη η παρουσία καλλιτεχνών, όπως των Γιάννη Μόραλη, Γιάννη Τσαρούχη και Γιώργου Ζογγολόπουλου, των οποίων το έργο αποτελεί τη ραχοκοκαλιά ανάπτυξης κάποιων εκ των τάσεων, που παρουσιάζονται παρακάτω, θεωρώ ότι το εγχείρημα της ταξινόμησης σε δέκα ενότητες είναι τολμηρό και τούτο επειδή επιχειρώ να εντοπίσω τις δομές ή τις τάσεις που διαμορφώνονται τα τελευταία χρόνια στον εγχώριο καλλιτεχνικό χώρο παρά να εντάξω τους καλλιτέχνες σε κινήματα ή ομάδες. Έτσι, αιτιολογούνται και οι δέκα νεολογισμοί που ορίζουν τις αντίστοιχες ενότητες του παρόντος τόμου. Στις μέρες μας η καλλιτεχνική δημιουργία είναι πολύ πιο σύνθετη και επιδέχεται πολλών και ποικίλων αναλύσεων και ταξινομήσεων, ιδίως όταν το κριτήριο του μελετητή είναι η περιγραφή του καλλιτεχνικού έργου. Γι' αυτό το λόγο να προσεγγίσουμε το έργο τέχνης από τη σκοπιά του δημιουργού και να το κατανοήσουμε ως έκφραση της προσωπικότητας του καλλιτέχνη, κάτι που υποστήριζε με πάθος ο Νικόλας Κόλας, μας φέρνει πιο κοντά στο εσωτερικό νόημα της Τέχνης, που η εποχή μας δείχνει να το αναζητά.

Για τη συγκέντρωση του υλικού, ευχαριστώ τους καλλιτέχνες, που πρόθυμα συνέβαλαν στην προσπάθεια και με προμήθευσαν στις περισσότερες περιπτώσεις με πρωτότυπο αρχειακό υλικό. Τα αρχεία και η προσωπική τους μαρτυρία αποτελούν την πιο αξιόπιστη πηγή στην ολοκλήρωση της μελέτης, που βρίσκεται τόσο κοντά στην εξέλιξη των γεγονότων.

Ευχαριστίες εκφράζονται από βάθους καρδιάς στην ακούραστη, μεθοδική και πάντα ενθουσιώδη Πρόεδρο του Ιδρύματος Θρακικής Τέχνης, κυρία Βιργινία Τσουδερού.

Γιάννης Κολοκοτρώνης